

DİSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

15 Ocak 2018, İstanbul

İŞSİZLİKTE VAHİM TABLO SÜRÜYOR!

KAYITDIŞI ve GÜVENCESİZ İSTİHDAM ARTIŞI KAYGI VERİCİ BOYUTTA

- GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 17,1!
- GENİŞ TANIMLI İŞSİZ SAYISI 5 MİLYON 834 BİN!
- GENÇ İŞSİZLİĞİ YÜZDE 19,3
- GENÇ KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 25,4
- NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAM OLANLARIN ORANI YÜZDE 24,1
- TÜİK İLE SGK'nın İSTİHDAM VERİLERİ ARASINDA DEVASA FARK
- İSTİHDAM TÜİK'e GÖRE 1.3 MİLYON ARTARKEN, SGK'YA GÖRE 1.9 MİLYON ARTTI
- İSTİHDAM ARTIŞININ 483 BİNİ KAYIT DIŞI
- SİGORTALI İSTİHDAM SGK'YA GÖRE 1 MİLYON 956 BİN ARTTI
- ZORUNLU SİGORTALI ARTIŞI STAJYER, KURSİYER ve BURSİYER ARTIŞININ YARISINDA KALDI
- STAJYER, KURSİYER, BURSİYER VE ÇIRAK SAYISI 1 MİLYON 165 BİN ARTTI

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) 15 Ocak 2018 günü Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in açıkladığı Ekim 2017 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından açıklanan Ekim 2017 dönemi sigortalı istatistiklerini değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- TÜİK verilerine göre dar tanımlı ve mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı yüzde 10,3 olarak gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı ise 3 milyon 274 bin olarak gerçekleşti.
- Geniş tanımlı işsiz sayısı 5,8 milyon, geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 17,1 olarak gerçekleşti.
- Genç işsizlik oranı yüzde 19,3 olarak gerçekleşti.
- Kadın işsizliği yüzde 14, genç kadın işsizliği ise 25,7 olarak açıklandı.
- Ne istihdam ne de eğitimde olan gençlerin oranı (NEET) yüzde 24,1 oldu.
- TÜİK Ekim 2017 dönemi istihdam artışını 1 milyon 378 bin olarak açıkladı.
- TÜİK'e göre 2017 döneminde sigortalı-kayıtlı istihdam artışı 895 bin.
- Ekim 2017 dönemindeki istihdam artışının 483 bini kayıt dışı olarak gerçekleşti.
- SGK ise Ekim 2017 için sigortalı istihdam artışını 1 milyon 946 bin olarak açıkladı.
- Zorunlu sigortalı sayısı 681 bin artarken stajyer, kursiyer, bursiyer ve çırak sayısı 1 milyon 165 bin arttı.

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 17, GERÇEK İŞSİZ SAYISI 5,8 MİLYON

TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik yüzde 10,3 olarak gerçekleşti.

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (Ekim 2017)

İşsiz Türü	2018
Dar tanımlı işsizler	3.287
Ümitsiz işsizler	600
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.506
Zamana bağlı eksik istihdam	370
Mevsimlik çalışanlar	71
Toplam	5.834

Kaynak: TÜİK Ekim 2017 Hanehalkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı ise 3 milyon 274 bin oldu. Ekim 2017 döneminde genel/standart işsizlik oranı geçen yıla bir buçuk puanlık düşüş kaydederken, kentsel işsizlik, genç ve kadın işsizliği yüksek seyretmeye devam ediyor. Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik yüze 12, ve tarım dışı genç işsizliği yüzde 19 olarak gerçekleşti.

Geniş tanımlı işsiz sayısı Ekim 2017’de 5 milyon 834 bin olarak gerçekleşirken, geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 17,1 oldu. İş aramayıp çalışmaya hazır olanların sayısı 1 milyon 506 bin oldu. Ekim 2017 verilerine göre 600 bin işsiz ise iş bulma ümidini kaybetmiş durumda (Tablo 1).

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1)

TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

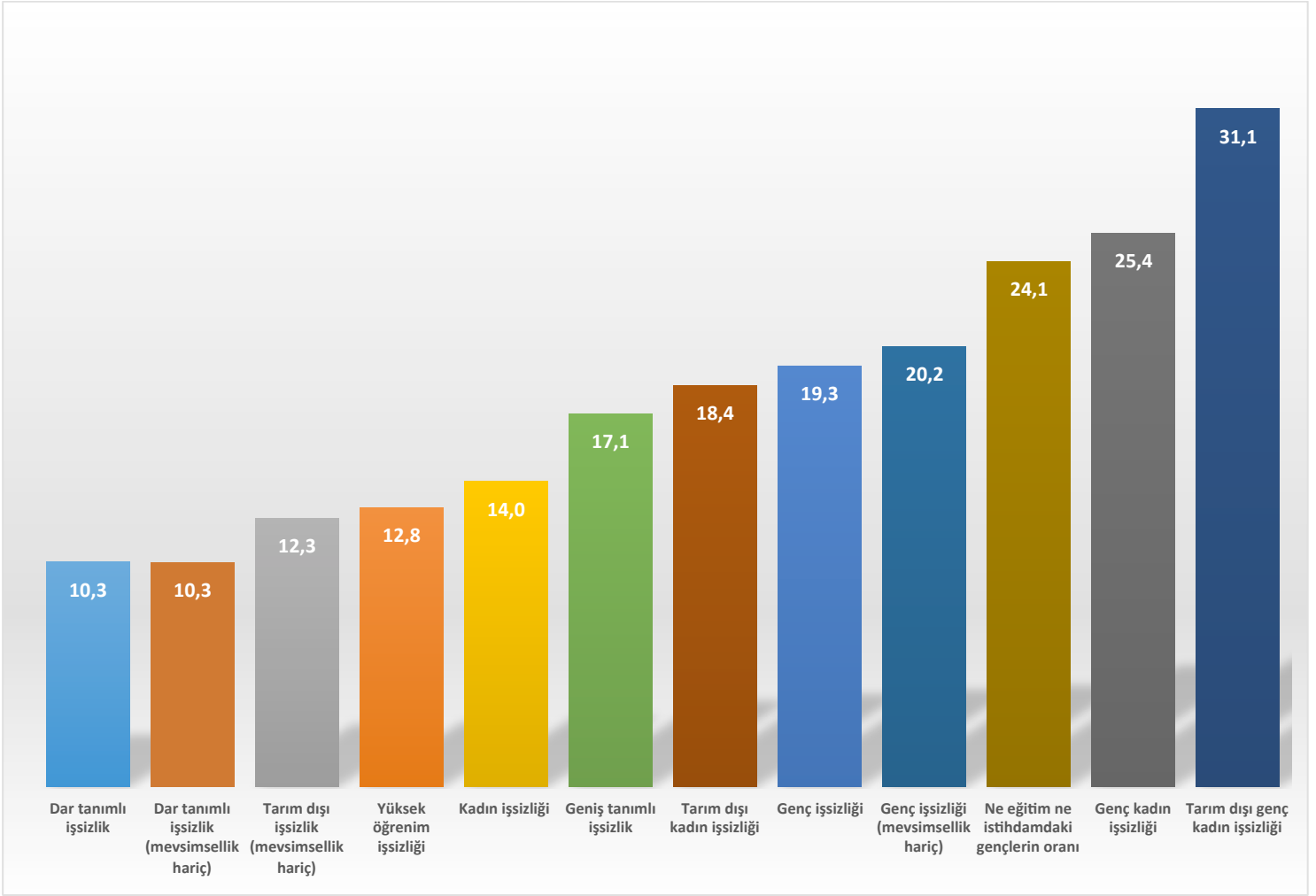

GENÇ VE KADIN İŞSİZLİĞİ YÜKSEKLİĞİNİ KORUYOR!

Dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 10,3 olarak açıklanmasına rağmen diğer işsizlik türleri vahametini koruyor. Kadın işsizliği yüzde 14, tarım dışı kadın işsizliği 18,4, genç işsizliği 19,3, ne istihdam ne eğitimde olan gençlerin oranı yüzde 24,1, kentsel genç kadın işsizliği ise yüzde 31,1 olarak gerçekleşti (Grafik 1).

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik (Ekim 2017)

Kaynak: TÜİK Ekim 2017 Hanehalkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

STAJYER, KURSIYER ve BURSİYER İSTİHDAMI 1 MİLYON 165 BİN ARTTI

İstihdam verilerinde TÜİK ile SGK arasındaki büyük fark Ekim 2017’de de devam etti. TÜİK’e göre sigortalı istihdam 895 bin kişi artarken, SGK tarafından açıklanan Ekim 2017 dönemi sigortalı verilerine göre toplam sigortalı sayısı 1 milyon 956 bin arttı. TÜİK’e göre istihdam artışının 483 bini kayıt dışı olarak gerçekleşti. TÜİK’in kayıtlı istihdam artış verisi ile SGK’nın sigortalı sayısı arasındaki fark 1 milyon 61 bin olarak gerçekleşti.

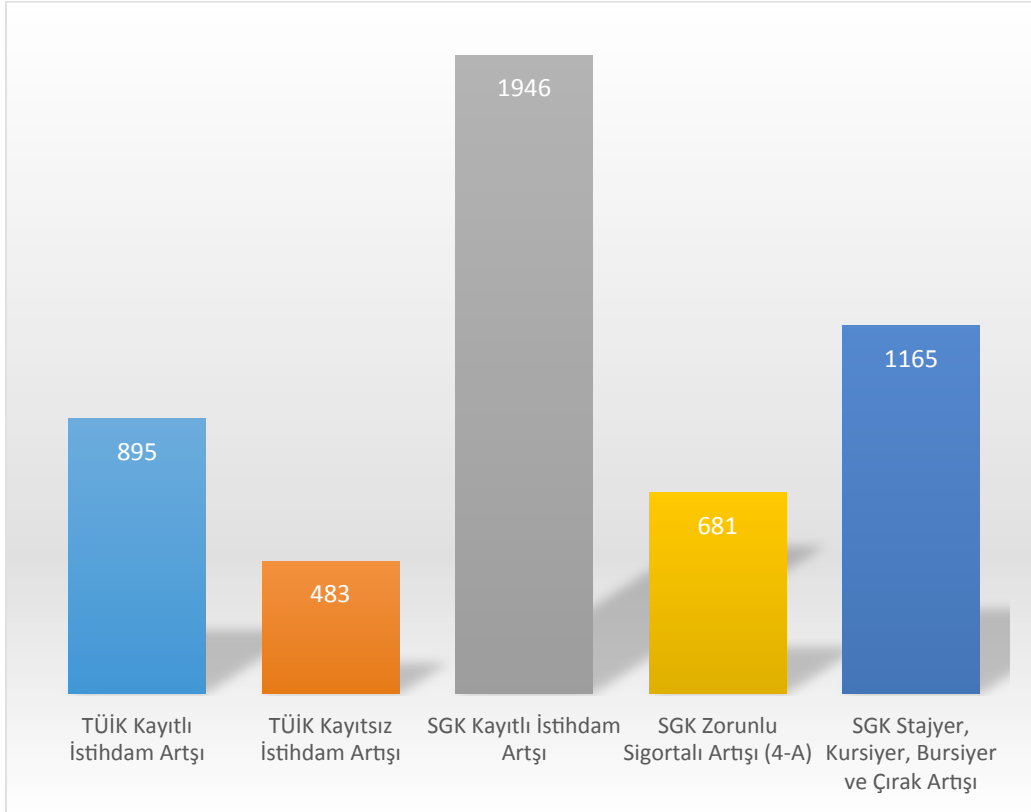
SGK verilerine göre toplam sigortalı artışının 1 milyon 846 bini 4-A kapsamındaki sigortalı (işçi) artışından kaynaklandı. Ancak ilginç olan 4-A kapsamındaki zorunlu sigortalı sayısı 681 bin artarken, kursiyer, stajyer, bursiyer ve çırak sayısında 1 milyon 165 bin artış yaşanması (Tablo 2).

TÜİK ve SGK verileri arasındaki bu derece büyük fark olması istihdam ve işsizlik verileri hakkındaki soru işaretlerini artırmaktadır. Öte yandan stajyer, kursiyer ve bursiyer artışının zorunlu sigortalı artışının iki katı olması yaşanan istihdam artışının sağlıklı olmadığını da

gösteriyor. İstihdam artışının önemli bir bölümün kayıt dışı ve eğreti (güvencesiz) istihdam ile sağlanması dikkat çekmektedir.

TÜİK verilerine göre 1 milyon 378 bin kişilik toplam istihdam artışının 229 bini tarımda, 115 bini inşaatta, 218 bini idari ve destek hizmetlerinde ve 148 bini de imalat sanayinde gerçekleşti.

Grafik 2: TÜİK ve SGK İstihdam Verileri Arasındaki Fark (Ekim 2016-Ekim 2017 Artışı) (Bin)

Değerlendirme ve öneriler

Ekim 2017 TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları ile SGK'nın sigortalı istatistikleri işsizlikte vahim tablonun sürdüğünü ve sağlanan istihdam artışının önemli bir bölümünün kayıt dışı ve eğreti olduğunu gösteriyor.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- İş başında eğitim adı altında çıracak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.
- "Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması" ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR)

Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4, Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05- 291 00 06- 258 19 66- 258 19 67

Faks: (0212) 240 42 09 GSM: 0533 276 47 23 Web: disk.org.tr Eposta: diskar@disk.org.tr

saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.

- Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.
- İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.
- Güvencesiz çalışma biçimlerine son verilmeli, tüm taşeron işçilere kadro verilmelidir. Kamu taşeron işçileri kamu işçisi olarak kadroya alınmalıdır.
- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun "insana yaraşır iş" yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.
- Kiralık işçilik yasası (6715) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmelidir.
- Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.
- İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmelidir
- Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım hizmetleri devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.